3
Vragenuur: Vragen Van Weyenberg

Vragen van het lid Van Weyenberg aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, viceminister-president over **het bericht dat UWV verwacht dat bij de nieuwe WW-uitkering in het begin 99% mis zal gaan**.

De heer **Van Weyenberg** (D66):
Voorzitter. Over een week is het 1 juli. Dan gaan nieuwe regels voor de WW in. Wie na 1 juli in de WW komt, mag voortaan een deel van zijn bijverdiensten naast de WW-uitkering houden. Het gaat om 30% om precies te zijn. Dat is een goede zaak. Werken gaat meer lonen. Het wordt aantrekkelijker om een baan te accepteren of om een tijdelijke klus te aanvaarden.

Dat nieuwe systeem heeft echter wel tot gevolg dat WW'ers voortaan elke maand hun inkomsten moeten doorgeven aan het UWV in een digitaal systeem. Het UWV luidt nu de noodklok daarover. In de testfase ging het bij 99% van de mensen fout met het invoeren van hun inkomsten, zo meldde Trouw. Mijn vraag aan de minister is: klopt dat percentage? Een UWV-bestuurder zegt nu: "We gaan ervan uit dat in de eerste maand iedereen het fout doet. We hebben er wel zorgen om."

D66 is voorstander van dit nieuwe systeem, omdat werken meer gaat lonen, maar ik wil wel voorkomen dat het in de uitvoering een chaos wordt. Ik schrik als het UWV twee weken voor invoering zodanig aan de bel trekt. Ik wil hier niet in augustus staan om dan met de minister in gesprek te gaan over tienduizenden mensen die zonder geld zitten, omdat hun WW-uitkering niet is betaald omdat het hun niet lukte om de goede inkomsten door te geven. Alleen al in juli komen er naar verwachting 60.000 nieuwe mensen in de WW. Die vragen dan zo'n uitkering aan en moeten hun inkomsten doorgeven. Nu heeft het UVW in allerijl ook extra ambtenaren aangenomen. Als ik het goed begrijp, zijn het er 100. Ook is er 5 miljoen euro uitgetrokken voor een voorlichtingscampagne. Mijn vraag aan de minister is echter: is er nu genoeg gedaan om dit in goede banen te leiden? Heeft de minister er vertrouwen in dat de uitvoering per 1 juli goed gaat? Heeft het UVW er vertrouwen in dat dit op 1 juli goed gaat? Vinden het UVW en de minister invoering op 1 juli verantwoord?

Minister **Asscher**:
Voorzitter. Wij doen dit omdat voortaan iedereen die vanuit een WW-uitkering gaat werken van iedere verdiende euro €0,30 mag houden. Dat is nu niet het geval, maar straks wel. Dit zal mensen aan het werk helpen. Daarvoor is het wel nodig dat de inkomsten worden opgegeven. Dat is een nadeel van het systeem. Voortaan moeten uitkeringsgerechtigden hun inkomsten opgeven. Om het geheel voor te bereiden, is er getest. In die test is aan 26 mensen gevraagd om hun SV-loon in te vullen. Zij konden dat niet en daar komt de uitspraak vandaan dat het in 99% van de gevallen niet goed ging. Met de uitkomsten van de test zijn vervolgens de helpfuncties en de website verbeterd.

De allerbelangrijkste vraag is: wat gebeurt er als je een verkeerd bedrag invult? Dan krijg je gewoon je uitkering verrekend met het verkeerde bedrag. De maand daarna wordt dit aan de hand van de polisadministratie van de werkgever verrekend. Als mensen aan het begin niet het goede bedrag invullen, betekent dit niet dat zij zonder geld komen te zitten.

Dan de getallen. Een deel van de mensen in de WW heeft geen inkomsten. Dat is dus makkelijk invullen. Ze worden wel gewaarschuwd. Er komt ook een app. Bij een deel van de betrokkenen zal de werkgever op tijd de gegevens doorgeven. Nu geeft een derde van de werkgevers op tijd de inkomsten van de WW-gerechtigden door. In dat geval krijgt men een vooringevuld scherm en hoeft men alleen maar op "ok" te drukken. Dit betreft een derde van de 45.000 of 60.000 mensen waar wij het over hebben.

Je houdt een kleiner deel over van mensen die wel inkomsten moeten opgeven en daarbij een vergissing maken. Dat wordt de maand daarna verrekend. Toch zetten wij 100 mensen extra in om vragen te beantwoorden, om terug te bellen en om te waarschuwen als men vergeet om inkomsten op te geven. Wij doen er dus alles aan. Een invoering zal natuurlijk met vergissingen gepaard gaan, maar het gaat om een heel goed doel. Mensen houden er wat aan over als zij vanuit de WW gaan werken. Wij zorgen ervoor dat wij het op een verantwoorde manier doen. Ja, ik heb er vertrouwen in dat het ons gaat lukken. Wij weten dat er dingen misgaan en dat mensen zich zullen vergissen, maar dat hoeft voor de betrokkenen geen nadelige gevolgen te hebben.

De heer **Van Weyenberg** (D66):
Het is goed dat er allerlei acties worden ondernomen en dat de minister er vertrouwen in heeft. Mijn vraag of dit ook voor het UWV geldt, herhaal ik. Wij willen niet dat het straks in de uitvoering misgaat. Mijn fractie is overtuigd van de toegevoegde waarde van inkomstenverrekening. Als mensen gaan werken, houden zij er geld aan over. Niemand zit echter te wachten op een systeem dat crasht als mensen het formulier verkeerd of niet hebben ingevuld. Kan de minister garanderen dat het systeem dit waarschijnlijk vrij omvangrijke gebeuren van aanpassen en verrekenen aankan? Is er genoeg getest om te weten dat het goed gaat met de tienduizenden mensen die ermee te maken krijgen?

Kan de minister nog een keer uitleggen waarom hij vindt dat je ook moet opgeven dat je geen inkomsten hebt? Ik kan mij voorstellen dat hij daarvan afziet. Dan hoeven veel minder mensen zich hiervoor te melden.

Veel mensen gaan per ongeluk de fout in. Het is belangrijk, ook gegeven de fouten in het verleden, dat de minister hier nog een keer klip-en-klaar zegt dat je nooit door hem of door het UWV als fraudeur zal worden behandeld als je je hebt vergist of als je het gewoon niet begreep.

Minister **Asscher**:
Laat ik het met het laatste beginnen. Dat is juist het mooie aan dit systeem. Doordat de werkgever via de loonadministratie aangifte doet, wordt er automatisch de maand erna verrekend. Als je je hebt vergist, wordt het correcte bedrag verrekend met de maand ervoor. Dat betekent dat je niet meer kunt frauderen. Het betekent ook dat mensen die per

ongeluk het verkeerde bedrag invullen geen boete krijgen. Dat is heel belangrijk.

Waarom heeft het UWV de pers gezocht? Dat hoort bij een campagne om mensen alert te maken, om mensen te waarschuwen. Er komen radiospotjes en de website wordt erop aangepast. Dat gebeurt altijd bij een grote verandering en dit is een grote verandering. Voor de mensen die nu al een WW-uitkering hebben, verandert er niets. Het gaat om de nieuwe instroom vanaf volgende maand. Het is belangrijk om er aandacht aan te geven dat er iets verandert. In dat licht is door het UWV ook in alle openheid persvoorlichting gegeven. Je moet eerlijk zijn over de nadelen en de problemen die je altijd kunt verwachten bij een grote verandering.

Er was nog een vraag.

De heer **Van Weyenberg** (D66):
Mijn vraag was: waarom moet mensen ...

Minister **Asscher**:
... toch zelf wat invullen? Mensen moeten toch iedere maand verschillende keren in het systeem inloggen. Het is belangrijk dat zij zelf aanklikken of de inkomsten correct in het scherm staan. Uiteindelijk willen wij werkgevers verleiden om veel sneller loonaangifte te doen. Wij doen daarvoor op dit moment samen met de Belastingdienst testen. Dan ziet iedereen dus het scherm van zijn inkomsten voor zich. Dat bevestig je en daarna wordt de uitkering overgemaakt. Of daar nu nul staat of een bedrag, je zult er iedere maand naartoe moeten. Daar zullen mensen aan moeten wennen. Het zou juist nadelen hebben als je het de ene keer wel moet doen en de andere keer niet. Als je het bevestigt, heb je een paar dagen daarna de uitkering op de rekening.

De heer **Van Weyenberg** (D66):
Het is goed dat er extra communicatie is, maar door dit soort berichten worden mensen gewoon bang. Ik ben blij dat de minister zegt dat, ook als je je vergist, dat nooit betekent dat je geen uitkering krijgt. Ik heb de minister daarover een heldere belofte horen doen. Ik heb hem ook horen zeggen dat je nooit als fraudeur kan worden aangepakt. Dan resteren er nog twee vragen. Is er vertrouwen bij het UWV dat dit goed gaat? Wil de minister de Kamer ogenblikkelijk informeren als straks, eind juli/begin augustus, blijkt dat een grote groep mensen toch vastloopt omdat het systeem de volumes niet aan kan? De minister zou ook nog ingaan op de vraag of die tests zodanig zijn dat wij echt vertrouwen in het ICT-systeem kunnen hebben.

Minister **Asscher**:
Er zijn vier ICT-releases geweest om het systeem te testen. Dat heeft ertoe geleid dat wij in mei een go-besluit hebben kunnen nemen omdat wij het systeem betrouwbaar genoeg vinden. Het UWV heeft vertrouwen in de techniek en de uitvoering, maar neemt ook maatregelen, omdat je mag verwachten dat veel mensen in het begin een verkeerd bedrag zullen opgeven. Als dat toch leidt tot grote problemen, zal ik de Kamer daar vanzelfsprekend van op de hoogte stellen. Anders staat de toezegging die ik in het algemeen overleg in april heb gedaan, namelijk dat ik bij de begroting de Kamer een appreciatie geef van hoe de invoering is verlopen. Wij hebben dit een aantal maanden gedaan. Je mag hopen dat de cijfers van de mensen die het verkeerde bedrag invoeren, steeds verbeteren. Dan ga je eraan wennen. Ik hoop vooral winst te kunnen boeken door de snelheid van de loonaangifte door werkgevers te verbeteren. Dat maakt het veel gemakkelijker voor WW-gerechtigden.

De heer **Van Weyenberg** (D66):
De minister heeft duidelijk vertrouwen in de uitvoerder. Wij gaan het zien. Ik vind het een ingrijpende operatie. Ik hoop dat het vertrouwen gerechtvaardigd is en dat mensen straks niet in een uitvoeringsmoeras terechtkomen. Wij moeten dat afwachten, want wij kunnen beiden niet in de toekomst kijken.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks):
De minister gaf net aan dat als iemand een verkeerd bedrag invult, dat alsnog wordt rechtgezet en dat iemand daardoor niet ten onrechte zijn uitkering niet krijgt. Daar ben ik heel erg blij mee. Nu kreeg ik uit de berichtgeving de indruk dat, als mensen te laat zijn, dat ertoe zou kunnen leiden dat mensen geen uitkering krijgen, in ieder geval niet over die maand. Hoe zit het daarmee?

Minister **Asscher**:
Als je laat bent, wordt daardoor het hele proces vertraagd. Nadat je de inkomsten heb opgegeven, duurt het drie tot tien werkdagen voordat de uitkering wordt overgemaakt.

De heer **Ulenbelt** (SP):
De mensen moeten hun SV-loon opgeven, het Sociale Verzekeringsloon. Het grote probleem is dat niemand weet wat dat is. Je moet iets opgeven waarvan je niet weet wat het is. Voorts moet ieder mens iets doorgeven aan een ander op het moment waarop de situatie veranderd is. Nu gaan wij mensen dwingen om op te geven als het niet verandert.

De **voorzitter**:
Wat is uw vraag?

De heer **Ulenbelt** (SP):
Dit is toch werklozen en werkzoekenden pesten?

Minister **Asscher**:
Als het niet verandert, komt het vooraf ingevuld op het scherm en dan moet je dat bevestigen. Wij vragen nu al van WW-gerechtigden om zich te melden en om op de website te laten zien dat zij actief zijn met solliciteren et cetera. Dat is dus geen extra werk. Daar hoort ook bij dat je bevestigt dat de inkomsten die er staan correct zijn. De heer Ulenbelt zegt terecht dat het SV-loon veel mensen weinig zegt. Dat bleek uit het proefpanel met 26 mensen. In 99% van de gevallen is dat echter hetzelfde als het fiscaal loon of het loonheffingsloon. Op de website van het UWV nemen wij mensen stap voor stap bij de hand om te laten zien welk bedrag zij moeten opgeven. Als daar iets niet

goed gaat, bellen wij mensen terug om te zeggen dat het bedrag niet helemaal klopt met de loonadministratie en dat zij het voortaan anders moeten doen. Ik hoop dat in de toekomst de loonstrookjesproducenten ook verbeteringen kunnen aanbrengen. Het is een systeem dat bedoeld is om mensen te helpen. Voortaan ga je erop vooruit als je gaat werken vanuit de WW, ook als je voor een lager loon gaat werken of als het tijdelijk is. Dit is het nadeel dat erbij hoort: je moet zelf je inkomsten opgeven.

De **voorzitter**:
Ik dank de minister voor zijn komst naar de Kamer.